

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Надежда Илиева, секция „Икономическа и социална география“, департамент „География“, Национален институт по геофизика, геодезия и география при БАН (член на научното жури).

Тема на дисертационния труд: „Комплексна типологизация на селските райони в Южна централна България“, представен за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“

Научна област – 4. Природни науки, математика и информатика

Научно направление – 4.4. Науки за Земята (Икономическа и социална география)

Докторант: Светла Георгиева Георгиева

Научен ръководител: доц.д-р Надежда Илиева

Нормативна уредба: Настоящото становище е разработено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България – ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Национален институт по геофизика, геодезия и география – БАН.

Представеният дисертационен труд е с обем от 275 страници, включително списък с използвана литература и приложения. В структурно отношение дисертационното изследване се състои от въведение, изложение в три основни глави, заключение, приложения и списък с използваната литература. Последният включва 304 източника, от които: 163 на български език, 60 на английски език, 69 нормативни и стратегически документа и 12 интернет източника. Текстът съдържа 11 таблици и 98 фигури. След основния текст са включени 14 приложения.

ВЪВЕДЕНИЕТО е с обем седем страници. В него е формулирана актуалността на темата, обекта, предмета, целта и задачите на изследването. Формулирани са пет задачи за изпълнение, които следват структурата на изложението. Много подробно е проследена изучеността на селските райони в научната литература.

В **ГЛАВА I** „Теоретични аспекти на изследването“ от дисертационния труд, с обем 51 страница, са изяснени понятийното и функционалното съдържание на термините селски район и типологизация. Разгледани са различни дефиниции на понятието селски район, в зависимост от целите, чиито нужди обслужват тези определения на международно, европейски и национално ниво. Направен е преглед на еволюцията на планирането и реализирането на специални политики, насочени към цялостното развитие на селските райони в ЕС и България и опитът на България в разработването и прилагането на програмни документи, зададени като рамка от ЕС и адаптирани към българската

действителност. Направена е връзка между подходите за дефиниране и очертаване на селските райони и политиката за развитие на тези райони в страните от ЕС и България.

В **ГЛАВА II** „Методологични аспекти на изследването“ от дисертационния труд, с обем от 52 страници, е очертана пространствената и времевата рамка на изследването и основните източници на информация използвани в изследването. Приносен момент е разработената методика за типологизация на селските райони, като подробно са описани и аргументирани основните методически стъпки за типологизацията. Посочени са принципите, на които се базира изборът на показатели в изследването, изяснено е съдържанието на основните понятия, свързани с тях, описани са същността и начините на изчисление на показателите и времевия период, за който се отнасят. Докторантът подчертава, че критериите се дефинират като „синтезирана мярка за оценка на състояние и степента на развитие“ на селските райони, които обхващат основните тематични области, като впоследствие се прави подбор на показателите, които да отразяват в най-пълна степен характерните особености на селските райони. Подбраните показатели са количествено измерими и научно-обосновани, като са подбрани така че да са в унисон с прилагания математико-статистически инструментариум и използвания метод за групиране на селските райони. Обособена е пет степенна скала за оценка на формираните групи от общини, която впоследствие се прилага за селските райони в Южна Централна България.

ГЛАВА III „Типологизация на селските райони в Южна централна България“ от дисертационния труд е с обем 123 страници. В началото е направен социално-икономически анализ на селските райони в Южна централна България. Анализирано е състоянието на изследваните общини по подбраните критерии и показатели, в сравнителен план със средните стойности на подбраните показатели за България, Южен централен район и общините извън селските райони в ЮЦР. Чрез прилагане на йерархичен клъстерен анализ общините се групират в тематични клъстери по всеки един от следните критерии: демография, човешки капитал, социална инфраструктура, техническа инфраструктура, икономика, взаимовръзки села-градове, околна среда. Във финалната част на разработката отново се извършва клъстеризация на изследваните обекти (общините в селските райони) на базата на получените оценки в отделните тематични клъстери. В резултат докторантът обособява няколко типа, които включват

общини със сходни оценки и характеристики по отношение на тяхното състояние. Идентифицирани са пет типа селски райони (тип 1 – благоприятно състояние; тип 2 – умерено благоприятно състояние; тип 3 – междинно състояние; тип 4 – умерено неблагоприятно състояние; тип 5 – неблагоприятно състояние) на базата на сходствата им по отношение на формираните тематични клъстери, като по този начин се открояват и основните проблеми, пред които са изправени. Отчитайки тези характеристики могат да се формулират адекватни политики, адаптирани към основните предизвикателства, пред които са изправени тези територии. Разработената методика може да бъде приложена към всички селски райони в България. Получените резултати са подкрепени и визуализирани чрез множество картни изображения, таблични и графични материали.

Заклучението е с обем 4 страници и в него са представени в обобщен вид основните резултати от изследването.

Авторефератът отразява точно и коректно основните части и раздели на дисертационния труд. Приносите от дисертационния труд, изведени от Светла Георгиева, са общо 4. Те имат оригинален характер и ги приемам напълно.

Дисертационният труд показва, че докторант Светла Георгиева Георгиева притежава задълбочени теоретични познания по научната специалност „Икономическа и социална география“ и способности за самостоятелни научни изследвания. Представеният труд на докторант Светла Георгиева Георгиева е актуален, дисертабилен и в завършен вид. От направения анализ и получените резултати в дисертационния труд се вижда, че формулираната цел е успешно изпълнена. Смятам, че дисертационният труд притежава необходимите качества и са постигнати значителни научни резултати. На това основание предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Светла Георгиева Георгиева научно-образователната степен „Доктор“.

Гр. София

05.08.2020 г.

доц.д-р Надежда Илиева